

Dades poblacionals al BDB

Els matollars d'alta muntanya

Espècies invasores: *Salvinia molesta*

Salmonel·losi per tortugues de la Florida

Zona d'Espècial Conservació per a rates penades

Participació social

Novetats de Biodiversitat

Cultiu d'utriculària austral

Inspeccions en botigues d'espècies exòtiques

Resultats del Programa SACRE

Campanya de plantacions 2012

Evolució de la llúdria des de 2005 a 2012

Primera avaluació dels incendis de 2012

Si vols subscriure't a *BIOdiversitat*, envia un missatge indicant **ALTA** en l'assumpte a l'adreça electrònica: infobiodiversitat@gva.es

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'INFRAESTRUCTURES, TERRITORI I MEDI AMBIENT

El CONTADOR del BDB

Estadístiques a
07 de març de 1013

Nombre d'espècies

018.545

Nombre de citacions

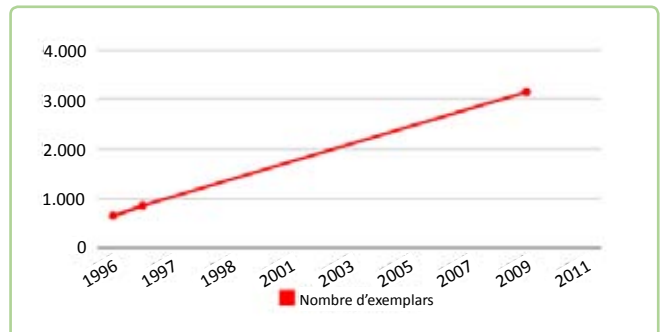
1.529.632

Informació sobre poblacions al BDB

Una nova aplicació del Banc de Dades de Biodiversitat s'ha posat en marxa. Per a 125 espècies de flora i 80 de fauna podeu consultar l'evolució de les seues poblacions als darrers anys.

A partir d'ara, a més de trobar l'hàbitat, les amenaces, les accions de conservació, etc., per a estes 205 espècies, podeu veure una representació gràfica de la seua evolució en la Comunitat Valenciana i accedir a l'arxiu amb les dades arrellegades pels tècnics especialistes.

Tot açò a: <http://bdb.cma.gva.es>

Exemple d'una de les noves gràfiques oferides pel BDB. En este cas, es tracta de l'evolució, des de 1995, del geraniet de Cavanilles (*Erodium celtibericum*).

APLICACIONS del BDBCv per a ANDROID i IPHONE

El BDB ha desenrotllat una **nova ferramenta** per tal de millorar l'intercanvi d'informació (usuari-administració) pel que fa a la informació sobre la biodiversitat en la Comunitat, aprofitant les noves tecnologies. Amb esta aplicació es pot consultar la biodiversitat que hi ha al nostre voltant, veure les seues fotografies i poder enviar les nostres pròpies dades en temps real i sense intermediaris.

Vos animem a descarregar-vos les aplicacions al vostre telèfon mòbil i convertir-vos en col·laboradors de l'estudi de la biodiversitat valenciana.

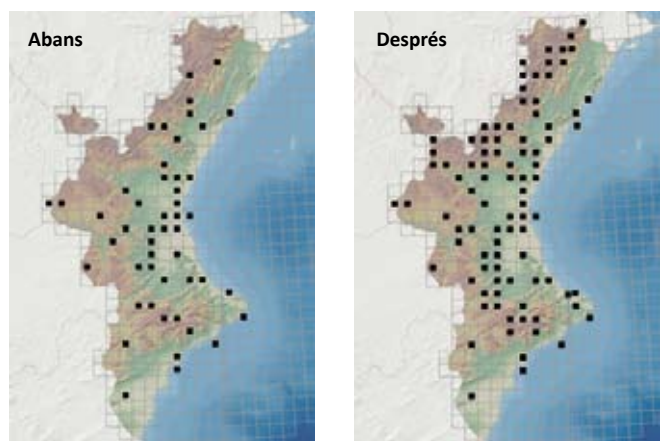
Descarrega't la teua aplicació gratuïta per a:

Actualització de les dades de rates penades al BDB

Amb el treball de recopilació de citacions de mamífers de la Comunitat Valenciana s'han actualitzat les dades de rates penades presents en el BDB.

En total s'han afegit 3.991 noves citacions de les 23 espècies de rates penades presents al territori de la Comunitat Valenciana.

Mapa de distribució de la rata penada de cua llarga (*Tadarida teniotis*) abans i després de l'actualització de les dades al BDB

Hàbitats Singulars

Matollars pulviniformes d'alta muntanya

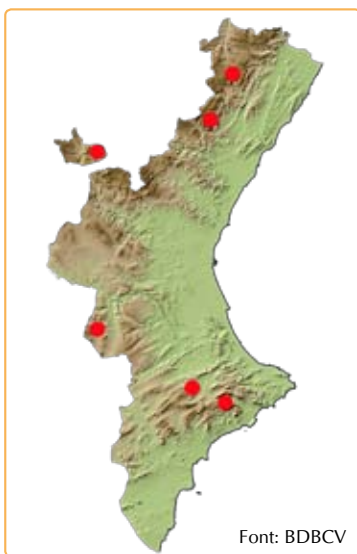
(Codi del Manual d'hàbitats de la UE: 4090)

Característiques de l'hàbitat

Este hàbitat compren els matollars en forma de coixí que formen un banda arbustiva per damunt dels nivells forestals als cims de les muntanyes altes, així com en la zona de boscos de savines i pinars rojos que han estat degradats.

Distribució

Els matollars pulviniformes s'extenen al llarg de les muntanyes amb més altitud de la Comunitat. De sud a nord, apareixen des de les serres alacantines d'Aitana i Mariola fins als cims del Maestrat, passant per la serra de Palomera a la vall de Cofrents, al tossal Calderón al Racó d'Ademús, i el cim del Penyagolosa a l'Alt Millars.

Font: BDBC

Flora

Són molt típiques les formacions dominades pel coixí de monja (*Erinacea anthyllis*), acompanyat per altres espècies segons la localitat. Així, a les muntanyes alacantines apareix la cadireta de pastor (*Vella spinosa*) o al Penyagolosa el geraniet de Cavanilles (*Erodium celtibericum*). En tots els casos són plantes adaptades a les dures condicions de vida d'alta muntanya amb forts vents, alta radiació solar, àmplies oscil·lacions de temperatura i forta sequera estival.

Coixí de monja (*Erinacea anthyllis*)

Fauna associada

Dr. F. Nemos

Papallona apol·lo (*Parnassius apollo*)

La fauna d'estos matollars és molt variada sobre tot en quant als insectes.

Actuacions de conservació

En col·laboració amb el Parc Natural del Penyagolosa s'ha realitzat la regeneració de la senda original de pujada al cim, després de constatar l'obertura de nous camins per part dels senderistes que havien degradat la sensible i fràgil vegetació d'alta muntanya.

Per a solucionar el problema, en primer lloc es va realitzar un estudi de les espècies de plantes que hi havia i les que hi havien desaparegut. D'esta manera es determinaren les plantes amb les quals repoblar-lo. Posteriorment, es van produir al CIEF 1.639 plantes de 12 espècies diferents que es van plantar al cim del Penyagolosa.

En quant a fauna, des de l'any 2002 estan estudiant-se les poblacions de la papallona apol·lo (*Parnassius apollo*) a les zones altes de l'interior de Castelló i València amb col·laboració de l'Institut Cavanilles de la Universitat de València i el Museu Valencià d'Història Natural. Als diferents censos, les poblacions d'esta espècie catalogada com a vulnerable, han anat variant (vegeu *BIOdiversitat*, números 13 i 15). L'any 2010 es van localitzar quatre poblacions. Una d'elles, des del Racó d'Ademús fins a la serra del Toro (Alt Palància), i tres més al Maestrat i l'Alt Millars. Entre este últimes destacava la del cim del Penyagolosa, la qual, a l'últim cens (2011), no es va trobar encara que es localitzaren altres noves a les rodalies.

Espècies invasores

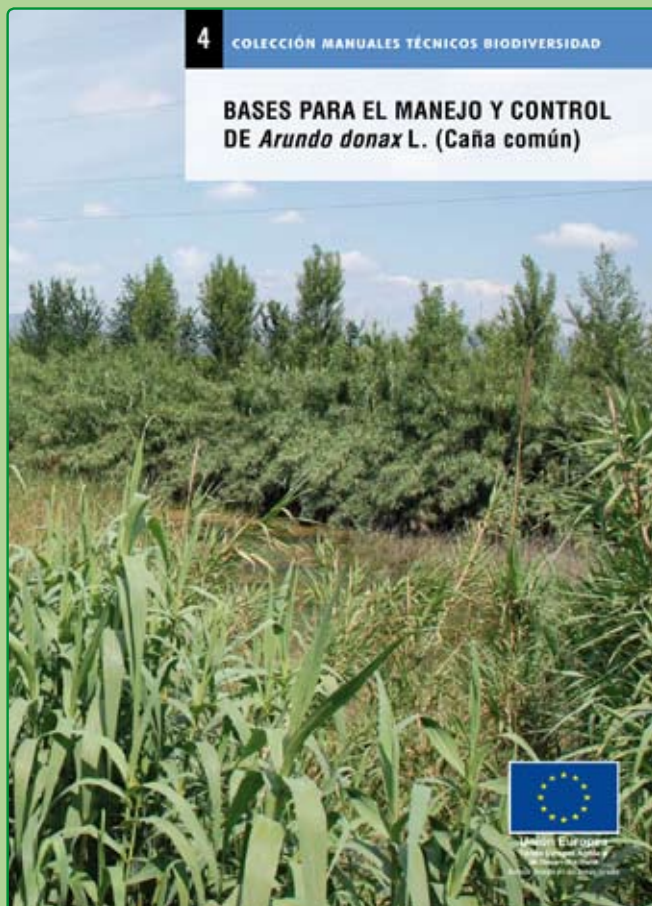
Noves publicacions sobre invasores

S'ha publicat un nou llibre de la Col·lecció Manuals Tècnics de Biodiversitat: *Bases para el manejo y control de Arundo donax L. (Caña común)*.

El llibre sintetitza els resultats obtinguts des de l'any 2009 fins al 2011 de les experiències realitzades tant per la Direcció General de l'Aigua del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, com per la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient de la Generalitat Valenciana, en el control d'*Arundo donax*, una de les plantes exòtiques que majors impactes negatius genera als rius espanyols. En estes experiències s'han emprat diferents mètodes —químics, físics, mecànics, bioenginyeria o combinacions entre ells— per al control de la canya comuna i s'ha avaluat la seua eficàcia, els costos d'aplicació i la idoneïtat de cada mètode en funció de les característiques del medi fluvial, per tal d'oferir una solució integral al control d'esta espècie invasora.

Podeu descarregar-vos el llibre al següent enllaç:

<http://www.cma.gva.es/web/indice.spx?nodo=83303&idioma=C>

Salvinia molesta

En novembre de 2012 es va localitzar per primera volta en territori valencià la *Salvinia molesta*, una falaguera aquàtica originària de Brasil amb un creixement molt ràpid: pot doblar la seua població en pocs dies, cobrir la superfície de l'aigua i bloquejar la llum solar necessària per a les espècies aquàtiques autòctones.

La població es trobava a Peníscola amb plantes disperses cobrint 72 m². Sabent de l'extraordinària capacitat de reproducció de la planta, el tècnics del Servei de Vida Silvestre van actuar ràpidament i, amb mètodes manuals, van eradicar totalment la població.

Este és una cas d'acció ràpida sobre una planta exòtica al principi de la seua invasió. És de gran importància detectar estes espècies abans que les seues poblacions siguen grans. Així que si trobeu cap espècie invasora en el medi natural (vegeu fullet en **este enllaç**) podeu avisar a través d'este correu electrònic: invasoras@gva.es

Eradicació de *Salvinia molesta* en Peníscola

Seguix-nos en Facebook

Estratègia i tècniques demostratives per a l'eradicació de tortugues invasores

LIFE *Trachemys*

Salmonel·losi causada per tortugues de la Florida a Castelló

A finals de l'any passat es donaren tres casos de salmonel·losi en xiquets contagiats per les seues tortugues de la Florida. Des de l'any 2009, en esta província s'han donat nou casos de salmonel·la, cinc dels quals han tingut les tortugues de la Florida com a agents transmissors.

La salmonel·losi és un problema amb un gran impacte en salut pública i constituïx la segona causa més important de gastroenteritis en la Unió Europea. El paper de les tortugues aquàtiques com a transmissores d'esta infecció és cada vegada més rellevant degut, entre altres motius, a què afecta un grup de la població molt vulnerable com són els nadons i els xiquets. Els primers casos de salmonel·losi en humans associats al contagi a través de tortugues del gènere *Trachemys* van ser descrits als Estats Units en 1963. Diversos estudis posteriors van posar en evidència casos de transmissió de salmonel·losi a humans procedents d'exemplars de *Trachemys scripta elegans* com a mascotes, la qual cosa va fer prohibir la seua venda en tot el territori nord-americà.

Actualment la venda d'esta espècie està prohibida en la Comunitat Valenciana, però, hi ha moltes tortugues a cases particulars els propietaris de les quals han de fer un esforç en la higiene sobre tot quan estos animals són manipulats pels menors d'edat.

El LIFE al Bioparc

“Les tortugues d'aigua de les marjals valencianes es troben amenaçades per espècies invasores i és molt important la col·laboració de tots per a aconseguir salvar-les”. Este ha sigut el missatge llançat el 17 de febrer en una jornada divulgativa per a tots els públics al Bioparc.

L'equip del Bioparc i tècnics del LIFE *Trachemys* han col·laborat per tal d'acostar a la societat la problemàtica de les tortugues d'aigua valencianes. Des de les 11 del matí, tallers, manualitats, xerrades, contacontes, etc., han servit per a dinamitzar una dia d'esplai i coneixement.

62 participants al Campus Pràctic

Al setembre de l'any passat es va celebrar a València el Campus Pràctic de Ferramentes de Control de Tortugues d'Aigua Exòtiques. Acudiren 62 participants de 13 entitats diferents entre universitats, administracions públiques, empreses privades i ONG d'Espanya i Portugal.

Al llarg dels dos dies del Campus s'intercanviaren experiències en el control de les tortugues d'aigua exòtiques així com la conservació de les autòctones. Els assistents tingueren l'oportunitat d'experimentar amb els diferents mètodes de captura i maneig utilitzats en el projecte LIFE *Trachemys*.

Al Decret 36/2013 del Consell s'han declarat, recentment, 17 cavitats valencianes d'alt valor per a les rates penades com a Zona d'Espècial Conservació (ZEC) dins de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000. En este decret es

[+ info](#)

determinen els espais a protegir, les espècies presents i les normes de gestió, i s'indiquen les activitats concretes que es poden o no es poden realitzar i les prioritats a l'hora de protegir estes coves.

En les 17 coves protegides (taula 1) s'han localitzat un total de nou espècies de rates penades d'interés comunitari (taula 2) dues d'elles en perill d'extinció: la rata penada de peus grans i la rata penada de ferradura mitjana.

En tots estes coves es regulen els usos de la manera següent:

- No es permet l'exploració turística.
- Es prohibeixen els vessaments de qualsevol tipus de residu o material.
- Queden prohibits els tancaments que dificulten el trànsit de les rates penades.
- Es regula l'accés per a activitats espeleològiques. Segons les coves i les espècies presents es permet l'accés en uns mesos determinats.

Taula 1. Llista de les Zones d'Espècial Conservació declarades pel Decret 36/2013

Zona d'Espècial Conservació (ZEC)	Municipi	Província
Cova Obscura	Atzeneta del Maestrat	Castelló
Forat d'En Ferràs	Orpesa	Castelló
Cova del Sardiner	Sagunt	València
Cueva del Barranco Hondo	Cheste	València
Tunel del Carcalín	Buñol	València
Sima de l'Àguila	Picassent	València
Cova de les Meravelles de Llombai	Llombai	València
Cova de les Meravelles d'Alzira	Alzira	València
Sima de les Graelles	Tous	València
Cueva Negra	Ayora	València
Cova de la Moneda	Cotes	València
Cova Xurra	Gandia	València
Cova de les Rates Penades	Ròtova	València
Túnel de Canals	Canals	València
Cova dels Mosseguellos	Vallada	València
Cova Joliana	Alcoi	Alacant
Cueva del Perro	Cox	Alacant

Finalment, s'especifiquen les mesures de gestió activa que assumix la Conselleria com ara treballs topogràfics, estudi de les espècies de rates penades, neteja de residus, instal·lació de tancaments o campanyes de conscienciació.

Taula 2. Espècies de rates penades d'interés comunitari que es troben en les coves del Decret 36/2013

Nom científic	Nom vulgar	Catalogació segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades
<i>Miniopterus schreibersii</i>	Rata penada de cova	--
<i>Myotis blythii</i>	Rata penada de morro agut	Vulnerable
<i>Myotis capaccinii</i>	Rata penada de peus grans	En perill d'extinció
<i>Myotis emarginatus</i>	Rata penada d'orelles trencades	Vulnerable
<i>Myotis myotis</i>	Rata penada de morro gran	Vulnerable
<i>Rhinolophus euryale</i>	Rata penada de ferradura mediterrània	Vulnerable
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Rata penada de ferradura gran	Vulnerable
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Rata penada de ferradura menuda	Vulnerable
<i>Rhinolophus mehelyi</i>	Rata penada de ferradura mitjana	En perill d'extinció

Participació social

Acció Ecologista-Agró i el litoral de Sagunt

L'any passat Acció Ecologista-Agró del Camp de Morvedre es va reunir amb tècnics del CIEF per a establir una línia de col·laboració en la restauració del litoral del municipi de Sagunt.

Esta ONG duu diversos anys treballant en la recuperació de les dunes de Sagunt. En el marc d'esta col·laboració, el CIEF ha produït les

Pere de Prada Plantació a les dunes de Port de Sagunt

plantes autòctones necessàries per a la restauració i els voluntaris d'Acció Ecologista-Agró s'encarreguen de plantar-les i fer el seguiment posterior. En l'última plantació, les espècies utilitzades van ser 80 arbustos de rereduna com el llentiscle (*Pistacia lentiscus*), el margalló (*Chamaerops humilis*), el tamariu (*Tamarix canariensis*) o l'aladern de fulla estreta (*Phillyrea angustifolia*). D'altra banda els voluntaris d'esta ONG participaren en una plantació de molinets (*Silene cambessedesii*), espècie en perill d'extinció, a la platja de l'Almardà.

Els treballs de col·laboració continuaran amb jornades de recol·lecció de llavors en les quals el CIEF impartirà una sessió teòrica als assistents per a explicar les tècniques més adequades per a cada una de les espècies.

L'IES Alto Palancia s'implica en la recuperació de l'ensopeguera de Peníscola

L'ensopeguera de Peníscola (*Limonium perplexum*) es una espècie exclusiva de la serra d'Irta i està considerada com una de les plantes amb major perill de desaparició del món. Des de l'any 2005, l'equip del Servei de Vida Silvestre del CIEF ha realitzat plantacions experimentals i en 2012 es va planificar una estratègia de recuperació, amb la producció de gran nombre de plantes fora de les instal·lacions del CIEF, per tal d'evitar l'encreuament amb altres espècies d'ensopegueres.

Grup de l'IES Alto Palancia col·laborador en la conservació de l'ensopeguera de Peníscola

A tal fi, es va començar a treballar amb l'IES Alto Palancia, de Segorbe (Castelló), amb una bona infraestructura de reg i, el més important, amb una gran predisposició a col·laborar. En el mes de maig es traslladaren 140 tests i 70 alvèols per a crear un hort d'ensopeguera de Peníscola en este centre. Els alumnes han col·laborat en el trasllat, la cura de les plantes, el seguiment cada 15 dies, el control del reg, el creixement de les plantes i les possibles plagues. Al setembre s'arreglaren les llavors i al novembre tècnics del Servei feren una plantació de 1.600 ensopegueres a la serra d'Irta.

Els alumnes, per problemes de seguretat, no participaren en la plantació a Irta, però sí en una altra al Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca de 760 exemplars d'ensopeguera de Dufour (*Limonium dufourii*) en una zona de fàcil accés. La col·laboració continuarà en 2013 amb el seguiment de l'hort i amb xerrades i diferents tallers dirigits als alumnes.

Re població conjunta de frà ngula andalusa a Venta del Moro

Al novembre de l'any passat alumnes de l'Escola de Camins de la UPV i de l'Escola de Capataesos de Requena van col·laborar amb tècnics del Servei de Vida Silvestre i del Parc Natural de les Gorges del Cabriol en una reforestació de frà ngula andalusa (*Frangula alnus ssp. baetica*).

Este esdeveniment ha sigut adaptat per a la realització d'un treball d'una assignatura de 5é curs de l'Escola de Camins, el qual ha consistit en el

Grup de voluntaris rebent les instruccions abans de la plantació de frà ngula andalusa

desenrotllament d'una activitat en què participen diverses institucions de manera coordinada i amb un objectiu comú. El projecte ha tractat el reforç poblacional d'una espècie amenaçada d'extinció, la frà ngula andalusa, produïda pel CIEF junt amb l'Institut Valencià d'Investigacions Agràries (IVIA).

En l'activitat han participat més de 30 estudiants dels dos centres abans mencionats, la qual cosa ha permés crear vincles entre ells. Es va realitzar en Venta del Moro, al Parc Natural de les Gorges del Cabriol, on els estudiants dels dos centres van compartir diferents punts de vista sobre els treballs de l'administració pública amb les espècies amenaçades. Este esdeveniment també va comptar amb la participació de l'Ajuntament de Venta del Moro a través del seu regidor de medi ambient.

Treballs de voluntariat al LIC Dunes de Guardamar

Dins del marc dels treballs del projecte "Obres de conservació i manteniment de la Biodiversitat" finançat amb fons FEADER, es va desenvolupar una acció de voluntariat, el passat 3 de desembre, al LIC Dunes de Guardamar.

Fotografia de tot l'equip de voluntaris amb el cartell d'activitats de la proposta FEADER
Joan Pérez

Es va procedir a la plantació de 100 exemplars de llentiscle (*Pistacia lentiscus*), arçot (*Rhamnus lycioides ssp. lycioides*) i trompetera (*Ephedra fragilis*) a prop de la platja de les Ortigues. Esta zona ha sigut objecte dels treballs anteriors d'eliminació d'espècies al·loctones invasores i en especial de la tala d'un gran nombre d'exemplars d'*Acacia dealbata*.

Esta acció s'ha realitzat amb la col·laboració de l'Asociación de las Rutas y Caminos de la Sal. En concret ens acompanyaren 11 membres de diferents nacionalitats (Regne Unit, Irlanda, Dinamarca, Estònia i Colòmbia) d'un grup de defensa i acció en el medi ambient que col·labora habitualment amb el Parc Natural de les Llacunes de La Mata i Torrevieja.

Més informació al seu bloc:
<http://lamataparkvolunteers.blogspot.com.es>

Novetats de Biodiversitat

Trobar el ginjoler silvestre (*Ziziphus lotus*) en terres valencianes era qüestió de temps. Fa un parell d'anys, en el marc de la comunicació amb l'equip del projecte Araar d'ANSE (Asociación de Naturalistas del Sureste), el seu coordinador botànic, Jorge Sánchez, ens va indicar que creia haver localitzat un peu d'esta espècie en la província d'Alacant, en el marge de l'A7, estenent-se tant dins com fora de la tanca de protecció de l'autopista al terme de Redován. Es van estudiar les fotos rebudes i l'exemplar es va confirmar.

La citació va coincidir amb un intercanvi de consultes amb l'equip del Real Jardín Botánico de Madrid que s'encarrega de la revisió del gènere *Ziziphus*. Els doctors Alberto Herrero i Félix Muñoz han corroborat la citació per a incloure la província d'Alacant dins de la distribució d'esta espècie.

Les dimensions de l'exemplar evidencien que ja estava present en la zona amb antelació, sol o acompanyat d'altres exemplars (el més habitual per a esta planta), resultant afectats per les obres.

El ginjoler silvestre, una nova espècie en la llista de faneròfits valencians

Jorge Sánchez (ANSE) Ginjoler silvestre trobat a Redován

Primera fructificació al CIEF de *Biarum dispar*

Este últim hivern, els tècnics del Servei de Vida Silvestre al CIEF han aconseguit la primera producció de fruits en cultiu de *Biarum dispar*, espècie catalogada com a vulnerable en la legislació valenciana.

L'any passat ja es va aconseguir la seua floració abundant però sense donar cap fruit, i enguany a les poques setmanes de florir ja han produït llavors. Esperarem a les proves de la primavera per a testar el poder germinatiu d'estes llavors.

E. Laguna

Fructificació de *Biarum dispar* al CIEF

Per primera volta en 15 anys s'ha observat l' esporulació de la falaguera de marjal (*Thelypteris palustris*) a la província de Castelló. Tècnics del Servei i del Parc Natural d'Espadà van donar la notícia i enviaren espores al tècnics de flora del Centre d'Investigacions Piscícoles del Palmar on esta falaguera creix i esporula al viver des de fa anys, però, de plantes provinents de la província de València.

Esta espècie és molt escassa en la Comunitat amb una única població a la província de València al naixement del riu Verd i tres xicotets nuclis a la serra d'Espadà.

Esporulació de la falaguera de marjal a Castelló

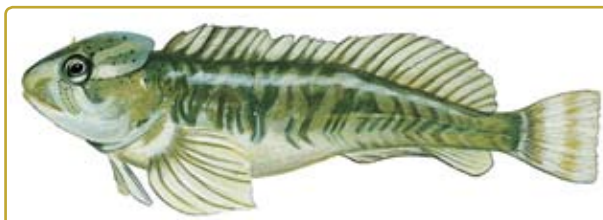
Salaria fluviatilis, és el nom científic de la bavosa de riu, un peix típic de l'Albufera donat com a extint al llac als anys setanta del segle passat. Des d'aleshores s'havien localitzat alguns exemplars aïllats.

BD En un mostreig de macroinvertebrats del Departament d'Ecologia de la Universitat de València, el 22 de gener es va capturar una bavosa de riu. En els dies següents, tècnics del Servei de Vida Silvestre amb la col·laboració d'agents mediambientals i tècnics del Servei Devesa-Albufera de l'Ajuntament de València, mostrejaren en diversos punts de l'Albufera amb substrat dur i graves (el tipus d'hàbitat preferit per esta espècie) i trobaren bavoses de riu a 12 dels 17 punts triats.

Sembla prou clar que esta espècie ha recolonitzat l'Albufera des de les seues poblacions en el riu Xúquer, a través de les aportacions que arriben per la Séquia Reial, i gràcies a la millora de la qualitat de les aigües.

[+ info](#)

La bavosa de riu torna a l'Albufera

Bavosa de riu (*Salaria fluviatilis*)

Cultiu d'utriculària austral

La utriculària austral (*Utricularia australis*) és una planta aquàtica flotant que viu als estanys, torberes i marjals estancades on completa la seua alimentació capturant xicotets insectes. En la Comunitat Valenciana es té constància de la seua presència històrica en ullals del Parc Natural de l'Albufera, als marjals de Nules, Xeresa i Pego, però a l'últim cens els tècnics de la Conselleria només pogueren trobar-la a la marjal de la Safor. Actualment està catalogada com en perill d'extinció al Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amençades.

Les poblacions valencianes han desaparegut a causa de l'aterrament, dessecació i degradació de les zones humides, a més d'altres problemes d'esta espècie com que les seues llavors són pràcticament inviàbles i la reducció dels insectes a les zones humides.

En el Centre d'Experimentació Piscícola del Palmar es porten anys recol·lectant llavors, estudiant la seua reproducció i censant les poblacions. Recentment s'ha certificat la incapacitat de les llavors arreplegades per a produir noves plantes i s'han fet experiències de reproducció mitjançant esqueixos.

Els esqueixos han funcionat en fragmentar les tiges en trossos de 20-25 cm i cultivar-los en aigües netes i ben oxigenades a l'exterior. Amb estes noves plantes s'han fet reforços de les poblacions conegudes a la marjal de la Safor. A esta marjal també s'ha utilitzat un altra tècnica de propagació i creació de noves poblacions desplaçant individus o esqueixos d'unes llacunes a altres amb condicions similars.

Utriculària austral a la marjal de la Safor (fotografia superior) i en cultiu al Centre d'Experimentació Piscícola del Palmar (fotografia inferior)

NATURA 2000 Mapa de les zones LIC i ZEPA

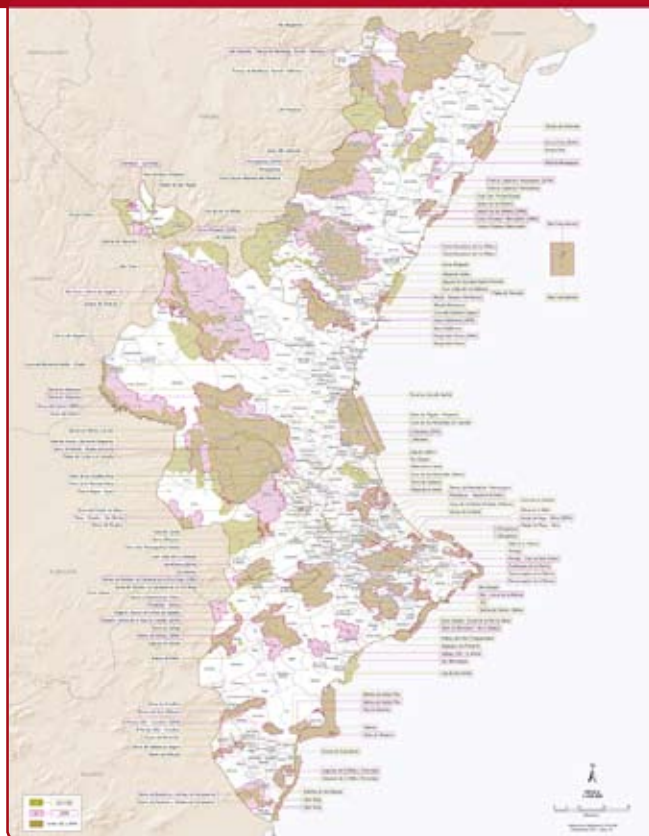

A la web del Servei de Vida Silvestre us podeu descarregar el mapa de la Xarxa Natura 2000 que inclou les zones LIC (llocs d'interés comunitari) i ZEPA (zones d'especial protecció per a les aus).

Esta xarxa inclou les àrees d'alt valor ecològic de la Unió Europea, establides per les directives europees 92/43/CEE i 79/409/CEE sobre la conservació dels hàbitats naturals, fauna i flora silvestres i les aus. L'objectiu és garantir la supervivència a llarg termini de les espècies i hàbitats europeus més valuosos i amenaçats.

Us el podeu descarregar en l'enllaç següent:

<http://www.cma.gva.es/web/indice.aspx?nodo=71745&idioma=C>

La Serra de Santa Pola encara alberga secrets florístics

El passat 24 de gener de 2013, dins dels treballs de les Brigades de Biodiversitat es va procedir a la plantació de 125 plançons de vidalva baleàrica (*Clematis cirrhosa*), espècie vulnerable, en dos barrancs de la serra de Santa Pola on no hi havia constància de la seua presència, però que mostraven llocs adients per a la seua plantació i supervivència.

Mentre es realitzava la plantació la sorpresa va ser la troballa d'un exemplar de vidalva baleàrica natural, però el mateix dia també va ser localitzada una nova població amb huit exemplars de l'orquídia *Orchis collina*, espècie també vulnerable, i la població valenciana més meridional de la pebrella *Thymra capitata*, amb 60 individus.

Novetats de legislació

Als últims mesos han eixit publicades en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana algunes ordres i decrets relatius a la conservació de la vida silvestre. Us els indiquem a continuació amb l'enllaç directe.

- DECRET 36/2013, d'1 de març, del Consell, pel qual es declaren com a Zones Especials de Conservació (ZEC) determinats Llocs d'Importància Comunitària (LIC) constituïts per cavitats subterrànies. [2013/2265].

- ORDE 25/2012, de 19 de desembre, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per a la valoració de les espècies de fauna a la Comunitat Valenciana. [2012/11894].

- ORDE 10/2012, de 3 de juliol, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual es declaren dos microreserves de flora en la província d'Alacant. [2012/6747].

Inspeccions en botigues d'espècies exòtiques

Des de l'any 2006, com a resultat de l'aprovació del programa d'actuacions per al control i eradicació de la tortuga de la Florida en la Comunitat Valenciana, es va iniciar un programa d'informació i inspecció de botigues i nuclis d'animals. Posteriorment, en 2009, es va publicar el Decret 213/2009, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores en la Comunitat Valenciana, la qual cosa va suposar l'entrada en vigor en 2010 de la prohibició del comerç, tràfic o cessió de les espècies incloses en el seu annex I, que comprén tant espècies de flora com de fauna (vegeu decret en este **enllaç**).

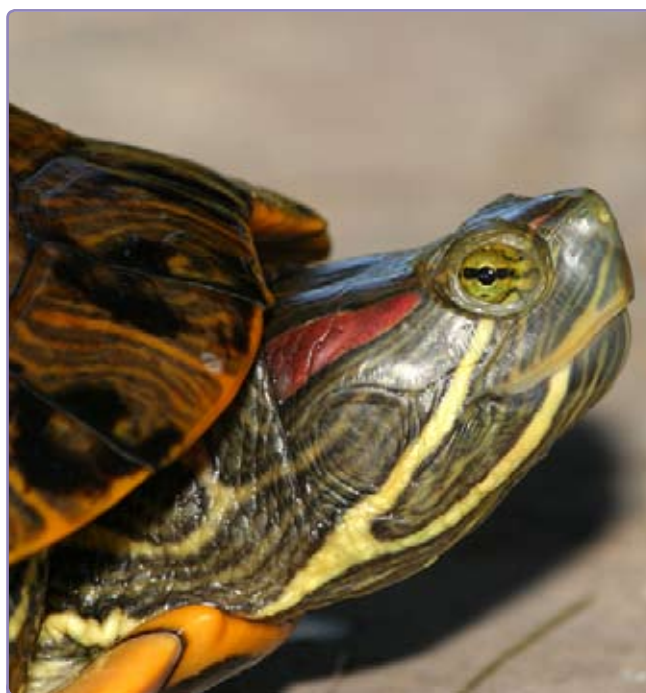
En quant a 2012, s'han realitzat un total de 64 inspeccions (11 a Castelló, 31 a València i 22 a Alacant) en 30 botigues d'animals i 34 botigues i viviers de jardineria. Les inspeccions sempre han estat precedides d'una explicació de la normativa estatal i autonòmica, i els responsables dels centres es mostren, en general, molt disposats a col·laborar retirant els exemplars de les espècies invasores, comproment-se a no tornar a importar-les i a reemplaçar-les per altres espècies.

En la taula 3 es mostren els resultats desglossats per províncies, destacant que a penes s'han localitzat espècies invasores a la venda.

En quant a flora, a la província d'Alacant es van detectar 10 exemplars de *Penisetum setaceum*. Pel que es referix a fauna, s'han localitzat dos espècies invasores: 5 carrancs escarlata (*Pseudosesarma moeshi*), a la província de València, i tres tortugues de la Florida (*Trachemis scripta troosti*), a la d'Alacant.

Penisetum setaceum

V. Sancho

Tortuga de la Florida

Taula 3. Evolució de les inspeccions per províncies

Año	2010			2011			2012		
	Inspeccions	Infraccions	%	Inspeccions	Infraccions	%	Inspeccions	Infraccions	%
Total	96	50	52,1	65	16	24,6	64	3	4,7
Castelló	12	3	25,0	7	3	42,8	11	0	0,0
València	30	13	43,3	30	7	23,3	31	1	3,2
Alacant	54	34	63,0	28	6	21,4	22	2	9,1

Resultats del Programa SACRE

El principal objectiu del programa SACRE (Seguiment d'aus comunes reproductores) és conèixer la tendència (positiva o negativa) de totes les espècies d'aus comunes i disperses en la Comunitat Valenciana. Este projecte, impulsat per SEO-Birdlife en l'àmbit estatal, es realitza des de 1997 en la Comunitat Valenciana. És un dels indicadors estructurals per a la Unió Europea i des de la primavera de 2005, l'Oficina d'Estadística de la Comissió Europea (Eurostat) l'inclou en la seua base de dades d'indicadors.

Un dels punts més interessants d'este projecte és la participació de qualsevol persona com a voluntari després d'un programa de formació. Enguany s'han assignat 94 quadrícules, 46 de noves, gran part d'elles gràcies a la col·laboració de l'Equip de Seguiment de Fauna del Servei de Vida Silvestre i dels agents mediambientals. En cada quadrícula de 10x10 quilòmetre s'han registrat totes les aus vistes o sentides en les dos visites per temporada realitzades.

A partir dels resultats dels voluntaris, s'han detectat les tendències següents. De les 121 espècies avaluades, 42 mostraren canvis significatius en l'evolució de les seues poblacions. 12 d'elles estan en declivi (una en fort declivi i 11 moderat); 21 en augment (4 amb un fort increment i 17 amb increment moderat), i hi ha 9 amb una tendència estable. La resta, 79 espècies, mostraren una tendència incerta ja siga per que la fluctuació de les seues poblacions no estableix una tendència clara o perquè encara falten dades.

En agrupar les espècies segons el seu lloc de vida (agrícoles, forestals o urbanes) s'observa com les espècies del medi urbà presenten un lleu declivi, les de medis forestals augmenten i en el cas dels ambients agraris falten més dades i anys d'estudi per a poder donar una tendència clara.

[+ info](#)

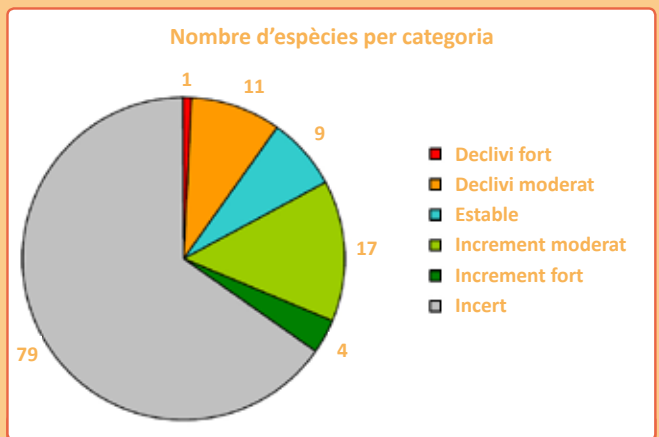
C. Pache

Abellerol (*Merops apiaster*)

B. Albiach

Oriol (*Oriolus oriolus*)

Gràfica 1. Resum global de l'evolució de les poblacions de les aus estudiades al programa SACRE

L'espècie més representativa dels hàbitats urbanes, el teuladí (*Passer domesticus*) està en descens tant a escala valenciana com a estatal amb un declivi als últims anys. A la nostra Comunitat només va presentar una recuperació de les seues poblacions entre 2002 i 2005 després d'un alt increment a l'any 2001. La tendència general des de 1999 és negativa encara que a l'últim any s'ha recuperat una miqueta.

Gràfica 2. Evolució de les poblacions de teuladí a la Comunitat

Plantació d'ensopeguera de Peníscola (*Limonium perplexum*) a la serra d'Irta

En el conjunt de les plantacions del Servei de Vida Silvestre, en 2012 es van plantar 13.168 exemplars. Les prioritats generals van ser les següents:

- Increment del nombre d'exemplars d'espècies protegides dins de la Xarxa Natura 2000 (zones LIC i ZEPA).
- Si els treballs es realitzen fora de la Xarxa Natura 2000 les plantacions es fan a la Xarxa de Microreserves de Flora.
- Continuació dels treballs forestals en hàbitats prioritaris i en concret dins del projecte "Nuclis de Dispersió i Reclam" (vegeu *BIOdiversitat14*).
- Recolzament a treballs realitzats per voluntaris d'ONG.

El 68,9 % de les plantes van ser espècies protegides plantades dins de Natura 2000 (taula 4) i si sumem les espècies plantades en esta xarxa europea el percentatge augmenta al 80,9 %. En la majoria dels casos, els exemplars introduïts en el camp provenen de la germinació de llavors procedents de les poblacions naturals i la posterior producció als vivers del CIEF. No obstant això, per a algunes espècies ha sigut necessària la posada en marxa de programes específics de producció de llavors mitjançant col·leccions vives (horts de progènies, col·lecció de clons, plantes mare productores), ja que no hi ha la

possibilitat de recol·lecció de llavors naturals o estes no tenen la qualitat suficient a partir dels exemplars silvestres. És el cas d'espècies com l'ensopeguera de Peníscola (*Limonium perplexum*), el molinet (*Silene cambessedesii*), la fràngula andalusa (*Frangula alnus* ssp. *baetica*) o la silene d'Ifac (*Silene hifacensis*).

Exemplar d'alfàs marí (*Medicago citrina*) plantat en la microrreserva de flora del cap de Sant Antoni

Taula 4. Nombre d'exemplars plantats durant 2012, en funció del tipus de protecció* i relació amb la Xarxa Natura 2000

	Dins de Natura 2000	Fora de Natura 2000	Total
Espècies protegides	7.124	1.960	9.084
Espècies no protegides	3.537	547	4.084
Total	10.661	2.507	13.168

* espècies incloses al Catàleg d'espècies de flora amenaçades (Decret 70/2009)

+ info

B. Albiach Llúdrria (*Lutra lutra*)

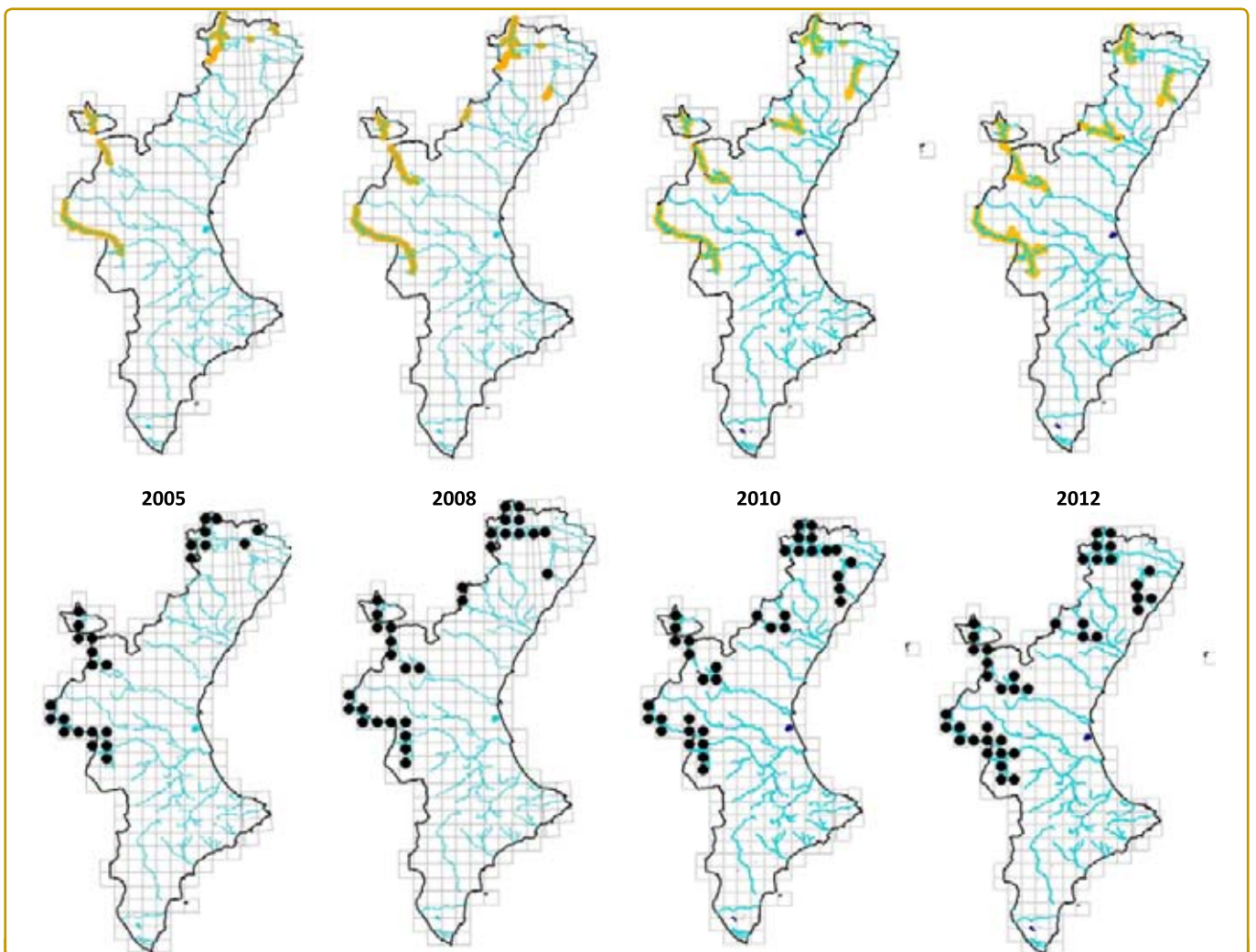
Evolució de la llúdrria des de 2005 a 2012

tendència positiva de l'espècie és compartida amb la major part d'Espanya. Posteriorment, a l'any 2008, el Servei de Vida Silvestre va posar en marxa un protocol de seguiment bianual, l'objectiu del qual és el seguiment continu de la distribució de la llúdrria en els trams de la xarxa hidrogràfica de la Comunitat Valenciana.

L'any 2012 es va realitzar l'últim cens sobre 124 punts entre els mesos de març i setembre, amb la participació de tècnics del Servei i agents mediambientals.

Des de 1985 es coneix bé l'evolució de la llúdrria en la Comunitat Valenciana gràcies a diversos sondejos nacionals realitzats per la Sociedad Española de Estudio y Conservación de los Mamíferos (SECEM) i sondejos parcials promoguts pel Servei de Vida Silvestre. Fins a l'any 2005 es va observar un continu augment en la distribució de l'espècie, amb un mínim d'11 quadrícules (UTM 10x10 km) amb presència de l'espècie en 1985 i un màxim de 25 en 2005. Esta

Els resultats mostren que es manté la tendència observada en anteriors sondejos, i es detecta una major presència de l'espècie en les conques estudiades. La llúdrria apareix en noves localitats, destacant una major ocupació en el riu Cuevas, en la conca del Millars, on arriba a l'embassament de Sitjar, i en la conca del Túria, on s'han trobat senyals sota l'embassament de Loriguilla, a Chulilla.

Comparació en el nombre de quilòmetres de riu ocupats i en el número de quadrícules UTM 10x10 km ocupades per llúdrria entre els anys 2005 i 2012.

Primera avaluació dels incendis de 2012

Després dels grans incendis forestals de l'estiu passat es van visitar a la tardor les zones afectades per tal de realitzar una avaluació preliminar dels danys produïts sobre les espècies i espais protegits com són les microreserves de flora, les reserves de fauna, i les zones LIC i ZEPA.

Esta és una avaluació primerenca per a establir, si escau, mesures urgents, però cal tindre en compte que l'afecció del foc es podrà mesurar amb el pas de temps, estudiant, en els pròxims anys, el rebrot i la germinació de les plantes, o la cria o recolonització de les zones cremades en el cas dels animals.

Incendi de Cortes de Pallás

Àrees protegides afectades

Xarxa Natura 2000

LIC Sierras de Martés y el Ave: 20.091,91 ha

LIC Muela de Cortes y el Caroig: 387,89 ha

LIC Sierra de Malacara: 1,79 ha

ZEPA Sierra de Martés – Muela de Cortes:
27.343,27 ha

ZEPA Serra de Malacara: 1,79 ha

Microreserves de Flora

Lloma de Coca (Real de Montroi)

Barranco de Pertecates (Tous)

Coves d'interés per a les rates penades

Sima del Alto de Don Pedro (Macastre)

Sima del Campillo (Tous)

Matapeix negre (*Verbascum fontqueri*) rebrotant

En general, l'informe tècnic indica que la zona pot tindre una bona recuperació, encara que cal fer el seguiment de la regeneració natural en els properes estacions.

En quant a les espècies més afectades es cita a l'àguila serpera. Encara que es desconeix amb

Possibles espècies prioritàries afectades

Trencapenyas (*Jasione mansanetiana*)

Lligabosc (*Lonicera biflora*)

Tramussera valenciana (*Lupinus mariae-josephae*)

Pteris vittata

Serapias parviflora

Matapeix negre (*Verbascum fontqueri*)

Loina (*Chondrostoma arrigonis*)

Bavosa de riu (*Salaria fluviatilis*)

Petxinot (*Unio elongatulus*)

Potomida littoralis

Tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*)

Parpalló (*Riparia riparia*)

Àguila reial (*Aquila chrysaetos*)

Àguila serpera (*Circaetus gallicus*)

Arpallot cendrós (*Circus pygargus*)

Falcó peregrí (*Falco peregrinus*)

Àguila de panxa blanca (*Aquila fasciata*)

Rata penada de cova (*Miniopterus schreibersii*)

Rata penada de peus grans (*Myotis capaccinii*)

Rata penada de morro gran (*Myotis myotis*)

Rata penada de ferradura mediterrània

(*Rhinolophus euryale*)

Rata penada de ferradura gran

(*Rhinolophus ferrumequinum*)

Rata penada de ferradura menuda

(*Rhinolophus hipposideros*)

Rata penada de ferradura mitjana

(*Rhinolophus mehelyi*)

exactitud el nombre de parelles que crien en la zona, en ser una espècie que ubica els nius als arbres i que l'incendi va coincidir amb l'època de cria, el foc pot haver-les afectat directament. La Societat Valenciana d'Ornitologia (SVO) ha documentat el cas d'una cria morta a Yátova, probablement per asfíxia a causa del fum.

Incendi d'Andilla

Àrees protegides afectades

Xarxa Natura 2000

ZEPA Serra Calderona: 647,09 ha
LIC Serra Calderona: 87,23 ha
LIC Alt Palància: 1.667,80 ha
LIC Curs mitjà del riu Palància: 410,30 ha

Microreserves de Flora

Umbria de la Peña Parda (Andilla)
Puntal de Navarrete (Altura)

Reserves de Fauna

Balsa Silvestre (Alcublas)
La Balsilla (Alcublas)
Balsa Pedrosa (Alcublas)

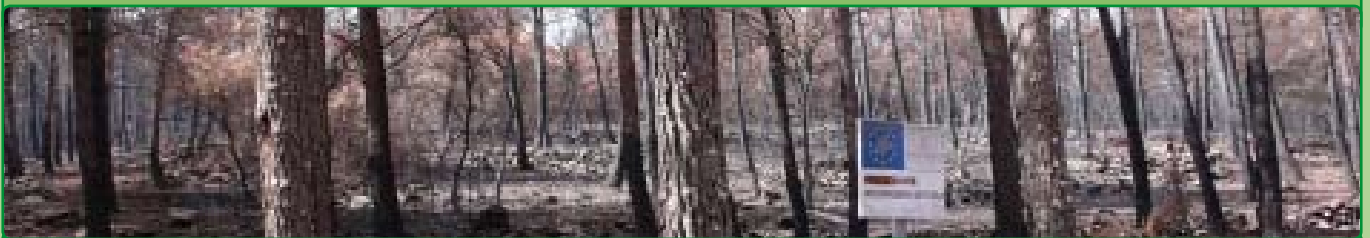
En general els tècnics indiquen que els espais i espècies afectats tenen una bona capacitat de recuperació post-incendi, aconsellant el seguiment en anys venidors per a avaluar la regeneració natural i suggerir noves actuacions.

En alguns casos com el falcó peregrí o l'àguila de panxa blanca l'incendi va ser després de l'època en què els pollastres comencen a volar per la

Possibles espècies prioritàries afectades

Roure (*Quercus coutinhoi*)
Parotet (*Coenagrion mercuriale*)
Papallona apollo (*Parnassius apollo*)
Carranc de riu autòcton (*Austropotamobius pallipes*)
Ofegabous (*Pleurodeles waltl*)
Madrilleta roja (*Chondrostoma arcasii*)
Àguila serpera (*Circaetus gallicus*)
Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*)
Àguila de panxa blanca (*Aquila fasciata*)
Llúdrria (*Lutra lutra*)

qual cosa no se suposa mortalitat directa pel foc. Les afeccions més severes han sigut en la Balsa Pedrosa, on es proposen actuacions urgents per a evitar l'aportació de cendres i l'estudi de la qualitat de les aigües. També la microreserva Puntal de Navarrete ha estat prou afectada i es proposa la plantació de savines reials (*Juniperus thurifera*) ja que l'incendi ha afectat una població d'esta espècie no rebrotadora i de creixement molt lent.

Incendi de Chulilla

Àrees protegides afectades

Xarxa Natura 2000

LIC Sierra del Negrete: 118 ha
ZEPA Alto Turia y Sierra del Negrete: 4.780 ha

Coves d'interés per a les rates penades

Sima del Higueral

Les visites realitzades dos mesos després del foc han permés constatar una incipient recuperació de la cobertura vegetal.

La població d'*Anthyllis lagascana* introduïda amb

Possibles espècies prioritàries afectades

Fàlcia (*Asplenium majoricum*)
Anthyllis lagascana
Flor d'aranya (*Garidella nigellastrum*)
Cerambyx cerdo
Parotet (*Coenagrion mercuriale*)
Chondrostoma arcasii
Loïna (*Chondrostoma arrigonis*)
Loïna del Túria (*Chondrostoma turiense*)
Raboseta (*Cobitits paludica*)
Àguila reial (*Aquila chrysaetos*)
Àguila serpera (*Circaetus gallicus*)
Falcó peregrí (*Falco peregrinus*)
Rata penada de ferradura gran (*Rhinolophus ferrumequinum*)

una plantació de 154 exemplars en el terme de Pedralba ha sigut totalment afectada pel foc. Cap dels exemplars plantats ha sobreviscut i és poc probable que es produïska una regeneració natural a partir de les llavors.